

Maritim Modellklubb

www.maritim-modellklubb.no

Til medlemmene

INVITASJON TIL KLUBBMØTE ONSDAG 15. FEBRUAR 2012 KL 19:00

Denne kvelden får vi besøk av formannen i Norsk Modellseilklubb, Morten Tønnesen, som vil fortelle om seiling med IOM båter. Dette er en standardisert radiostyrt båttype på nøyaktig 1 meter lengde.

Dette vil være en ypperlig anledning til å lære hvordan de radiostyrte vinsjene og servoene er satt i system om bord på en slik båt.

Som vanlig oppfordres medlemmene til å ta med seg modeller, ferdige som uferdige, samt annet av maritim interesse.

Jeg benytter anledningen til å minne om kontingent for 2012 Kr. 175,00 som betales til konto: 1503.12.39513

Vel møtt

Jan Wellén
formann

Formann: Jan Wellén
Skådalsveien 22F
0781 Oslo
Tel. 909 21 866
E-post: wellenjan@gmail.com

Sekretær: Martin Gulliksen
Jongsstubben 19
1337 Sandvika
Tel. 412 51 177
E-post: gullmoe@online.no

REFERAT FRA KLUBBMØTE ONSDAG 18. JANUAR

14 medlemmer stilte på årets første møte.

Denne kvelden ble viet *Våghals* alias *Stutt-kjukken*-prosjektet som arkeologene etter sitt funn i Bjørvika satte i gang å gjenskape.

Farkosten var også tema på klubbmøtet den 24. august 2011, så jeg henviser til referatet fra det møtet som gir et innblikk i prosjektet. Møtet resulterte i at 5 av klubbens medlemmer satte seg fore å bygge en modell av *Våghals* så til januarmøtet hadde Truls Fallet med seg sin ferdige og Martin Gulliksen sin snart ferdige modell.

Truls hadde dessuten forsket videre med å beregne ballasten om bord samt lasteevne og satt dette opp mot seilegenskapene og gjort beregninger om mastens vinkel sett i forhold til le- og logjerrighet. Jeg syntes dette var såpass interessant at jeg har formidlet dette videre til museets Terje Planke som er prosjektansvarlig. Han ytret ønske om også å legge prosjektet til Truls på bloggen til Båtlaben.

Fritz Johnsen hadde med seg en nesten ferdig modell av en russisk redningsskøyte konstruert og bygget av Colin Archer. Etter det jeg erfarer ble det bygget to slike båter med byggenumrene 96 og 97 i Colins portefølje. De var litt større og mer robuste enn de norske skøytene for å tåle litt mer "juling" og is, så derfor tegnet han baugen lengre og rundere for å brette isen mer effektivt. Fritz begynte på modellen på 1980-tallet og har latt den ligge i opplag i lengre perioder for så å ta den frem i ny og ne, men det er så langt referenten fikk med seg først det er det siste året at Fritz virkelig har bygget mye på den. Han har fått til en rekke flotte detaljer som det står respekt av.

Hans Breder hadde med seg sin modell av en dampmaskin bygget for å drive en pram-

montert vannsprøyte med mulighet for å kobles til en propellaksling for å kunne forflytte prammen for å kunne bruke vannsprøyten mest effektivt. Dette er en utrolig forseggjort modell som flere enn referenten falt i staver over. Det er vanskelig for en referent å få med seg detaljene om Hans sin modell så vedlagt på neste side finner du Hans' egne ord om modellen. Nyt det hele, både ovenstående og nedenstående med Ståles flotte fotoserie fra denne kvelden.

Så var enda en kveld i klubbens historie over og som alltid vandret vi glade og fornøyde hver til vårt.

Jan Wellén
referent

Bilder fra møtet finner du på:
www.pbase.com/maritimmodellklubb

Formann: Jan Wellén
Skådalsveien 22F
0781 Oslo
Tel. 909 21 866
E-post: wellenjan@gmail.com

Sekretær: Martin Gulliksen
Jongsstubben 19
1337 Sandvika
Tel. 412 51 177
E-post: gullmoe@online.no

Modell av maskineriet til Christiansunds Dampsprøite

Den dampmaskinen jeg for tiden bygger en modell av, inngikk i en leveranse av en *Damppramsprøite* som trondheimsverkstedet *Fabriken ved Nidelven* (forløperen til Trondhjems Mekaniske Verksted) fikk kontrakt på i 1867. Fabriken ved Nidelven var etablert i 1843, som et av de første norske mekaniske verksteder og skipsbyggerier.

Dampmaskinen som damppramsprøiten skulle utrustes med, var en ensylindret liggende høytrykkmaskin, dvs. en maskin uten kondensator, med sylinderdiameter 10 ¼ og slaglengde 12 tommer.

Maskinen skulle primært drive en dobbeltvirkende vannpumpe (i følge kontrakten evt. to enkeltvirkende pumper) men skulle også være slik konstruert at *"...den med letthet og under gang kan ved hjelp av et håndtak på dekket forbindes med en aksel der driver en almindelig propeller til benyttelse ved fartøiets transport"*.

Resultatet av denne spesifikasjonen ble en konstruksjon som er nokså spesiell, blant annet med en rundsleide plassert på tvers av sylinderen, og med veivakselen plassert mellom dampsylinderen og pumpehuset. Konstruksjonen er såpass original at jeg fant det interessant å bygge en modell.

Jeg valgte å bygge modellen i målestokk 1:10, det gir dimensjoner det er mulig å håndtere med min *UNIMAT 3* dreiebenk.

Hele hoveddelen av dampmaskinen, dvs. sylinder, sleideskap og fundament var støpt som en enhet i støpejern. Jeg har ikke selv muligheter til å støpe, og må derfor bygge opp enheten av rør, firkant og plater. Jeg bruker messing, som jeg finner lettere å bearbeide enn stål, og lodder delene sammen, enten med søvlodd eller med tinnlodd med sølv. Det er også aktuelt å bruke stålplast i enkelte forbindelser. Min arbeidsmetode er ellers å bruke den originale sammenstillingstegningen,

og ut fra den tegne målsatte perspektivskisser som blir arbeidstegningene.

Jeg har kjøpt alle materialer, inklusive skruer og muttere mv. fra Tyskland, netthandel fra firmaet:

Modell-und Maschinenbau Bruno Hartmann
nettside: www.modellbau-hartmann.de
e-post: bestellung@modellbau-hartmann.de

som var en av utstillerne i på den store hobbymessen i Dortmund vi besøkte for et par år tilbake. De har meget godt utvalg. Levering og betaling var uproblematisk.

Hans Breder